

ARCHEOLOGIENOTA

LEUVEN HERTOGENSITE
SINT-RAFAEL
(prov. VLAAMS-BRABANT)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX, Lisa
VAN RANSBEECK

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016I199

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Leuven, Hertogensite (Kapucijnenvoer) Sint-Rafaël (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 172858, Y: 174408; X: 172862, Y: 174359
- ➔ Kadastergegevens: Leuven, Afdeling 4, D16R (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Inzake historisch bronnenmateriaal zijn de relevante bestaande bronnen en historische kaarten geraadpleegd via internet en het stadsarchief Leuven. Uit het cartografisch onderzoek blijkt dat het perceel zich in een tuinzone net buiten de eerste stadsomwalling bevond in de periode 1550-1850.

Uit de historische en archeologische studie werd duidelijk dat er zich een archeologische site binnen het projectgebied bevindt. Deze site wordt gekarakteriseerd door de nabijheid van de eerste stadsomwalling en open ruimte en tuinen achter de bewoning aan de Kapucijnenvoer. Het projectgebied omvat een deel van de kloostertuin van het klooster dat zich hier sinds 1470 bevond. De site heeft gezien het eeuwenlange gebruik als tuinzone weinig archeologische waarde. Ook al bevindt er zich een middeleeuwse archeologische site op het terrein, toch is deze weinig waardevol. Over de periodes ouder dan de middeleeuwen kan geen uitspraak gedaan worden over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Ook de exacte omvang van de verwachte 20ste-

eeuwse versterking door de inkooking van de Dijle en de bouw van de ziekenhuizen kon niet worden vastgesteld in dit bureauonderzoek.

Op basis van bovenstaande argumenten wordt geconcludeerd dat verder archeologisch onderzoek op deze site nodig is. Om de omvang van de 20ste-eeuwse versterking vast te stellen wordt geadviseerd om de verwijdering van de keldervloerplaat uit te voeren onder archeologische begeleiding. Als het projectgebied te zwaar verstoord is, dient geen verder onderzoek uitgevoerd te worden. Indien er zich onverstoord zones onder de vloerplaat bevinden wordt het opportuun geacht deze zones te onderzoeken met proefputten om de aan- of afwezigheid van een archeologische site ouder dan de middeleeuwen vast te stellen.

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. Het uitgesteld traject is noodzakelijk omdat het projectgebied nu bebouwd is en afbraakwerken pas uitgevoerd kunnen worden na het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning.

- **Planafbakening**

De site heeft een oppervlakte van 768m² en dient volledig onderzocht te worden, met inachtneming van de veiligheidsperimeters. De huidige keldervloerplaten dienen verwijderd te worden onder archeologische begeleiding. Indien blijkt dat de ondergrond niet volledig verstoord is, dienen proefputten geplaatst te worden.

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen per methode weergegeven. Elke onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

- **Begeleiding verwijderen keldervloerplaat**

- Wat is de omvang in drie dimensies van de versterking van de site?
- Zijn er zones die niet verstoord zijn?
  - Zo nee, dan is het onderzoek afgelopen.
  - Zo ja, dan dienen er proefputten geplaatst te worden.

- **Proefputten**

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied en wat de waarde van deze site?
- Wat is de te volgen strategie bij een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

- **Begeleiding verwijderen keldervloerplaat**

De afbraak tot op maaiveldniveau en het (eventueel) doorbreken van binnenmuren kan uitgevoerd worden zonder de aanwezigheid van een archeoloog. Het weggraven van vloeren/verhardingen dient te gebeuren onder archeologische begeleiding, waarbij sporen en verstoringen in de ondergrond geregistreerd worden. Verstoringen worden (met de kraan) onderzocht om hun omvang te bepalen.

- **Proefputten**

Indien er zich onverstoorde zones op het projectgebied bevinden, dienen proefputten geplaatst te worden. Voor de uitvoering van het onderzoek wordt verwezen naar hoofdstuk 8.6.1. *Proefsleuven en proefputten generiek* en 8.6.3. *Proefputten op sites met complexe stratigrafie* van de Code van Goede Praktijk.

Voor de uitgravingen wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De verdieping naar de volgende vlakken gebeurt pas als het bovenliggende vlak helemaal geregistreerd en onderzocht werd.

Aangezien de omvang van de onverstoorde zones van de site niet gekend is, is het niet mogelijk om een concreet proefputtenplan op te stellen. In een ideale situatie zonder

verstoringen worden 3 proefputten van 3x3m geplaatst, verspreid over het projectgebied. De ideale situatie wordt weergegeven in figuur 1 en bijlage 1. Indien hiervan dient afgeweken te worden bij de uitvoering van het onderzoek, dient dit gemotiveerd in het verslag van resultaten.

Figuur 1: Plaatsing proefputten in ideale situatie zonder verstoringen.

- **Gewenste competenties**

- ➔ Gedurende alle fasen van het onderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met sites met complexe stratigrafie en over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft prospectie met ingreep in de bodem op sites met complexe stratigrafie.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient minstens 1 archeoloog te beschikken over ervaring met sporen en vondsten uit de Romeinse periode.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandleembodems en alluviale bodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Programma van maatregelen Leuven Hertogensite Sint-Rafaël - Bijlage 1 - Ideale plaatsing proefputten

2016I199

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- projectgebied
- proefputten

016R0

096X0

0 9 18 27 36 45 m

Aangemaakt op: 12/1/2017

172850

172900

174400

174350